

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЕҢБЕК ЖӘНЕ ХАЛЫҚТЫ ӘЛЕУМЕТТІК ҚОРҒАУ МИНИСТРЛІГІ**

**«Қазақстан Республикасының Әлеуметтік кодексі
жобасының негізгі бағыттары туралы»
ҮКІМЕТ САҒАТЫ**

Астана – 2022 жыл

ӘЛЕУМЕТТІК КОДЕКСТІҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

ЖАЛПЫ БӨЛІМ

1-бөлім. Жалпы ережелер

- 1-тарау. Негізгі ережелер (негізгі ұғымдар, қағидаттар)
- 2-тарау. Халықты әлеуметтік қорғау саласындағы адамдардың құқықтары
- 3-тарау. Мемлекеттік органдардың және өзге ұйымдардың құзыреті

2-бөлім. Халықты әлеуметтік қорғау саласындағы субъектілердің құқықтары ережесі

- 4-тарау. Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қоры
- 5-тарау. Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры
- 6-тарау. Ерікті жинақтаушы зейнетақы қоры
- 7-тарау. Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының және ерікті жинақтаушы зейнетақы қорының қызметін жүзеге асыру тәртібі
- 8-тарау. Әлеуметтік қызметкерлер

ЕРЕКШЕ БӨЛІМ

3-бөлім. Халықты әлеуметтік қорғау бағыттары және оларды іске асыру тәртібі

- 9-тарау. Балалы адамдарды (отбасыларды) әлеуметтік қорғау
- 10-тарау. Халықты жұмыспен қамту
- 11-тарау. Атаулы әлеуметтік көмек
- 12-тарау. Арнаулы әлеуметтік қызметтер
- 13-тарау. Мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау
- 14-тарау. Азаматтардың жекелеген санаттарын әлеуметтік қорғау
- 15-тарау. Зейнетақымен қамсыздандыру
- 16-тарау. Асыраушысынан айырылған адамдарды әлеуметтік қорғау
- 17-тарау. Азаматтардың кейбір санаттарына жерлеуге берілетін біржолғы төлем

4-бөлім. Әлеуметтік аударымдар және зейнетақы жарналары

- 18-тарау. Әлеуметтік жарналар
- 19-тарау. Зейнетақы жарналары

5-бөлім. Қазақстан Республикасының халықты әлеуметтік қорғау туралы заңнамасын бұзғаны үшін жауаптылық. Өтпелі және қорытынды ережелер (мемлекеттік бақылау, жоюға қоятын заңдар, жекелеген нормаларды кезең-кезеңімен енгізу)

АЗАМАТТАРДЫҢ ӨМІРЛІК ЦИКЛЫ
әлеуметтік тәуекелдерді ескере отырып

Туу/күтім
Ананы қорғау

Балалық

Отбасы

Жұмыс

Оқу

Сырқаттану

Қарттық

ӘЛЕУМЕТТІК ҚОЛДАУДЫҢ ЖАҢА ПАРАДИГМАСЫ: МЫҚТЫ ОТБАСЫ - МЫҚТЫ МЕМЛЕКЕТ

Өтуді болжайды

азаматтардың
жекелеген осал
санаттарын
қолдаудан

қазақстандық
отбасын нығайту
және дамыту үшін
базалық
жағдайлар
жасауға

Жаңа міндеттер

Отбасының цифрлық картасын енгізу

- Проактивті форматта белгіленген әлеуметтік мемлекеттік кепілдіктерді ұсыну арқылы отбасылардың әлеуметтік тәуекелдерінің АЛДЫН АЛУ ЖҮЙЕСІ

Жұмыспен қамтудың жаңа саясаты

- Мемлекет, жұмыс берушілер мен қызметкерлер арасындағы жұмыс күшін дамытуға арналған **ЖАҢА ӘЛЕУМЕТТІК КЕЛІСІМШАРТ**
- Еңбек нарығын ырықтандыру

Зейнетақы саясаты 2.0

- Мемлекеттің, жұмыс берушінің және қызметкердің зейнетақы жүйесіне қатысуы
- Көп деңгейлі тұрақты зейнетақы жүйесі

Әлеуметтік қызмет көрсету жүйесін жаңғырту

- МЖӨ тетіктері арқылы мемлекеттік әлеуметтік қызметтердің қолжетімділігін кеңейту
- Ауқымды цифрландыру адам факторының төмендеуі

ОТБАСЫНЫҢ ЦИФРЛЫҚ КАРТАСЫ – ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ОТБАСЫЛАРДЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК КЕПІЛДІКТЕР БОЙЫНША ДЕРБЕСТЕНДІРІЛГЕН БАЗАСЫ

Меморгандар аймағы

Жеке тұлғалар туралы мәліметтерді қалыптастыруы және SDU-ға беру

МО АЖ
1

МО АЖ
2

МО АЖ
3

МО АЖ
4

ЦДИАӨМ аймағы

Жеке тұлғалар туралы дербестендірілген деректерді жинақтау және өңдеу

Еңбекмині аймағы

Бағалау өлшемшарты негізінде отбасы әл-ауқаты жағдайын айқындау

(Кедейлікті өлшеу бойынша Алкир-Фостер әдістемесі)

ЭКОНОМИКАЛЫҚ
ЖАҒДАЙЛАР

ТҰРҒЫН ҮЙ
ЖАҒДАЙЛАРЫ

ДЕНСАУЛЫҚ
САҚТАУ

ӨЛЕУМЕТТІК
ЖАҒДАЙ

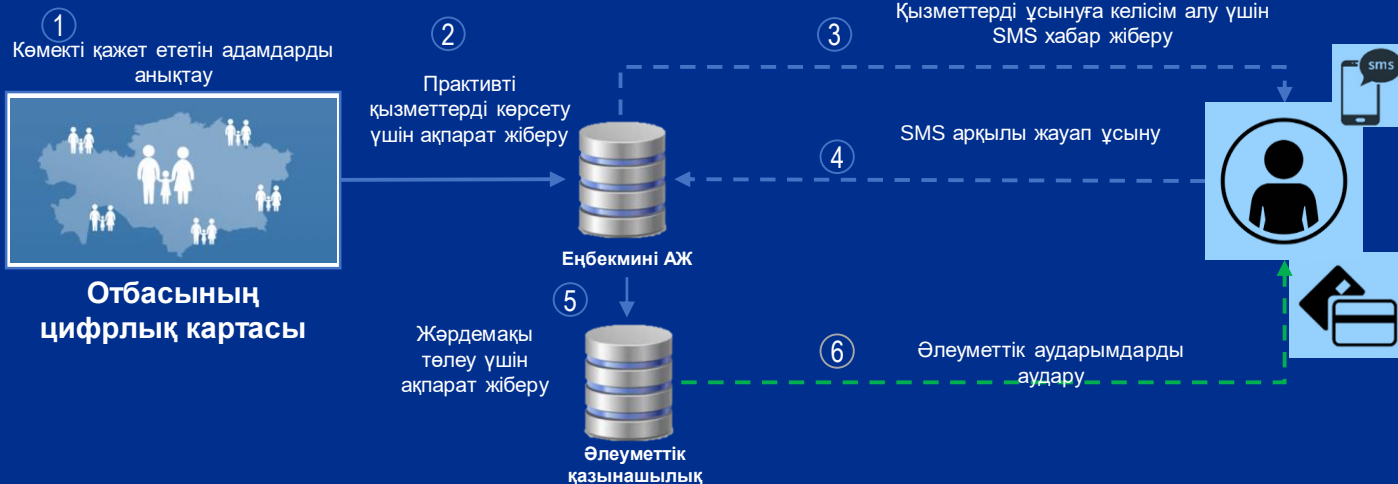
БІЛІМ БЕРУ

Отбасыларды санаттары бойынша бөлу

Отбасының цифрлық картасы

Деңгей	Отбасы	Адам
А (жақсы)	2 271 130	7 192 660
В (қанағ.)	899 321	3 161 339
С (төмен)	857 732	2 867 186
Д (дағд.)	1 054 129	3 255 942
Е (мүшкіл)	1 199 701	3 004 412
Барлығы	6 282 013	19 481 539

ОТБАСЫНЫҢ ЦИФРЛЫҚ КАРТАСЫ – ОТБАСЫЛАР МЕН АЗАМАТТАРДЫ ЭЛЕКТРОНДЫ ХАБАРЛАНДЫРУ

2022 жылғы 1 қыркүйектен бастап

- ✓ бала туу бойынша төлем
- ✓ бала күтімі бойынша төлем
- ✓ мүгедектігі бар баланың күтімі бойынша жәрдемақы
- ✓ мүгедектігі бойынша жәрдемақы
- ✓ жұмыссыздық бойынша жәрдемақы

2022 жылғы 1 қазаннан бастап қосымша:

- ✓ асыраушысынан айырылу бойынша төлем
- ✓ көп балалы отбасыларға жәрдемақы
- ✓ «Күміс алқа», «Алтын алқамен» марапатталған анаға жәрдемақы
- ✓ Атаулы әлеуметтік көмек

2022 жылғы 1 қарашадан бастап қосымша:

- ✓ зейнетақы төлемдері

2023 жылғы 1 қаңтардан бастап

- ✓ Әлеуметтік қорғау саласындағы қызметтердің барлық түрі

40,8 мың СМС жіберілді, оның ішінде 9,1 мың төлем проактивті түрде, 11,3 мың төлем ХҚКО арқылы тағайындалды

БАЛАЛЫ ОТБАСЫЛАРДЫ ӘЛЕУМЕТТІК ҚОЛДАУДЫҢ ЖАҢА ТӘСІЛДЕРІ

Әлеуметтік қолдау Отбасының цифрлық картасын пайдалана отырып **ӘЛЕУМЕТТІК СТАТУСТЫҢ** негізінде жүзеге асырылатын болады

ХАЛЫҚТЫ ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУ САЛАСЫНДАҒЫ ЖАҢА ТӘСІЛДЕР

Мынаған өтуді жобалайды

Азаматтардың
жекелеген
осал
топтарына
жұмысқа
орналасуға
жәрдемдесу

Барлық жұмысқа
қабілетті
азаматтар
санатын өнімді
жұмыспен қамту
үшін тең
бастапқы
жағдайлар
жасау

Жаңа міндеттер

Еңбек нарығын
ырықтандыру

- Икемді жұмысқа орналасудың барлық түрлерін заңдастыру
- Тәуелсіз жұмыскерлерді әлеуметтік қорғау
- Жаңа көші –қон саясаты

Жұмыс күші
дағдыларын күшейту

- Жұмысқа қабілетті азаматрады оқыту
- Ұлттық біліктілік жүйесін дамыту

Жаңа көші-қон
саясаты

- Білікті кадрларды технология мен білім трансферті үшін тарту
- Ішкі көші-қонды реттеу

Еңбек делдалдығын
дамыту

- Қызметтерді ауқымды цифрландыру
- Жұмыспен қамту орталығын қайта құру
- Мансап орталықтар

Өзін-өзі
жұмыспен
қамтыған
адамдар

**2 112 мың
адам**

Жұмыссыздар

**450 мың
адам**

Жұмыссыз
ретінде тіркелді

**98 мың
адам**

NEET
жастары

**212 мың
адам**

18 жастан 29 жасқа
дейінгі жұмыспен
қамтылған жастар

**1 739
мың адам**

Жыл сайын
300 мың жас

еңбекке қабілетті жасқа жетеді

2022 жылы
жұмыспен қамтылған
халықтың

60 %.

2030 жылы
барлық жұмыс
күшінің

80 %.

2023-2025 жылдарға
арналған
субсидияланатын
жұмыс орындарын
ұйымдастыруға
ОБЛЫСТАРҒА
БЕРІЛЕТІН ШЫҒЫСТАР
(ЖСТ)

**505 535 млн
теңге**

ЕҢБЕК НАРЫҒЫН ЫРЫҚТАНДЫРУДЫ ЗАҢНАМАЛЫҚ БЕКІТУ

Сараптамалық бағалау бойынша, елімізде Яндекс, Убер, Волът және Глово сияқты түрлі онлайн-платформалар арқылы шамамен **500** мың адам жұмыспен қамтылған

ДАҒДЫЛАРДЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ ЖӘНЕ БІЛІКТІЛІКТІ АРТТЫРУ

Қазір қалай

Халықтың жасы бойынша саны 2021, адам

Жыл сайын жалдамалы жұмыскерлердің 5% ғана оқытуды өтеді

Қалай болады

Халықтың жасы бойынша саны 2021, адам

Ұлттық біліктілік жүйесі

1. Кәсіптік стандарттар

Жұмыс беруші

кәсіптік стандарттарды (КС) немесе кадрлар дағдыларына қойылатын техникалық талаптарды әзірлейді

2. Білім беру бағдарламалары

1. Білім беру ұйымдары

КС негізінде білім беру бағдарламаларын әзірлейді

2. Мемлекет

білім беру бағдарламалары КС талаптарына сәйкес келетін ЖОО мен колледждерге мемлекеттік тапсырысты орналастырады

3. Сертификаттау

Қызметкер

- сертификатта орталықтарында білімді бағалаудан өтеді.
- мемлекет реттейтін мамандықтардан у басқа, сертификаттауға ерікті түрде қатысу

«Кәсіптік біліктілік туралы» ҚРЗ жобасы әзірленді

ЕҢ ТӨМЕНГІ ЖАЛАҚЫ

Ең төменгі жалақы мөлшерін
арттыру

60 мың 70 мың

теңге

1,8 млн.
адам

Кейтц индексі – 44%

Ең төменгі жалақыны
айқындау әдістемесін
енгізу

- ✓ ЕТЖ айқындау әдістемесін әзірлеу бойынша зерттеу жүргізу
- ✓ ЕТЖ мөлшерін кезең-кезеңімен ұлғайтуға мүмкіндік беретін негізгі экономикалық көрсеткіштерді ескеретін ЕТЖ айқындау әдістемесін әзірлеу (2023 жылғы наурыз)

ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУ ОРТАЛЫҚТАРЫН ЕҢБЕК ҰТҚЫРЛЫҒЫНА ТРАНСФОРМАЦИЯЛАУ

Қазір қалай

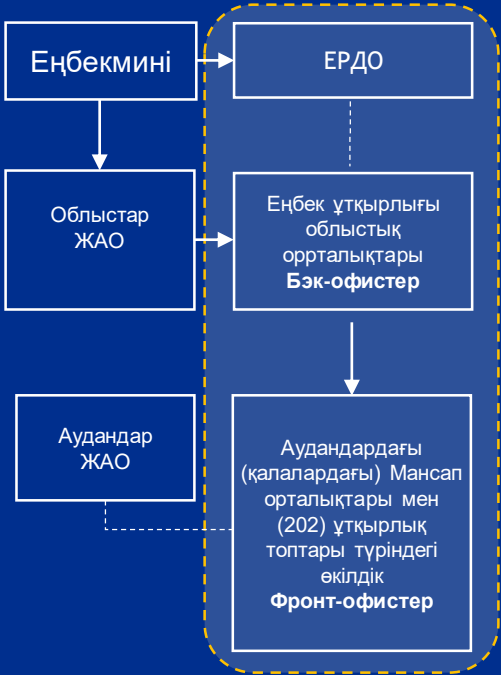
Жұмыспен қамту орталықтары

- 1. Облыстардың аудандары мен қалаларында **202** жұмыспен қамту орталықтары бар.
- 2. Олар 2010 жылы жұмыспен қамтудың белсенді шаралары аясында жұмыссыздарға және басқа санаттарға мемлекеттік қолдау ұсыну.
- 3. Қазіргі уақытта мына жұмыстар:
 - жұмыссыздарды тіркеу
 - Жұмыссыз қалуына байланысты әлеуметтік төлем
 - Жұмыс орындарын субсидиялау
 - ерікті түрде қоныс аудару
 - гранттар беру**бәрі де толық цифрланды және Электронды еңбек биржасында іске асқан**
- 4. Еңбек нарығындағы жаңа жағдайларды ескере отырып, жұмысты қайта құру

Қалай болады

Еңбек ұтқырлығы орталықтары

- Жұмыс берушілер үшін:**
- 1) Персоналды іріктеу
 - 2) Персоналды басқаруды қолдау
 - 3) Еңбек нарығы туралы ақпарат беру

- Жұмыс іздеушілер үшін:**
- 1) Мансаптық консультация беру
 - 2) Еңбекке орналастырудың жеке жоспарларын құру *(кейс-менеджмент қағидаты негізінде)*
 - 3) Оқытуды ұйымдастыру
 - 4) Бос жұмыс орындарына орналастыру
 - 5) Басқа өңірлерге, шетелге жұмысқа орналастыру
 - 3) Қоныс аудару бағдарламасын іске асыру

ЭЛЕКТРОНДЫҚ ЕҢБЕК БИРЖАСЫ

Халыққа қызмет көрсететін онлайн супермаркеті

Кәсіптік бағдар

Мамандықтар бойынша жол көрсеткіш

2022

Дағдыларды игеру

Skills.enbek.kz білім беру онлайн платформасы

2021

Жұмыспен қамтамасыз ету

2017

Enbek.kz жұмыспен қамтудың цифрлық платформасы

2021

«Шекарасыз жұмыс», ЕАЭО-ға қатысушы елдер үшін

2022

Business.enbek.kz сайтында бизнес ашу

Еңбек қатынастарын ресімдеу

2022

Еңбек қатынастарын онлайн тіркеу HR.enbek.kz

Аутсорсингтің онлайн шарттарын жасасу

ЖАСТАРДЫ ЖҰМЫСПЕН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

Жастарды нәтижелі жұмыспен қамту, жыл сайын **100 мың** адам

Жастар практикасы

2023 ж. – 40 мың адам;
2024 ж. – 40 мың адам;
2025 ж. – 40 мың адам.

+**Т**155,3 млрд

Дипломмен ауылға

Жастар практикасы шеңберінде жүзеге асырылатын
төлемдерге шамалас қосымша үстемеақы

Алғашқы жұмыс орны

2023 ж. – 10 мың адам;
2024 ж. – 20 мың адам;
2025 ж. – 20 мың адам.

+**Т**52 млрд

Жеңілдікті кредит беру 2,5%

2023 ж. – 5,8 мың адам;
2024 ж. – 6 мың адам;
2025 ж. – 6,3 мың адам;

+**Т**90,6 млрд

«АШЫҚ ҚАЗАҚСТАН 500+» ЖАҢА КӨШІ-ҚОН САЯСАТЫ

Сыртқы көші-қон сұранысқа ие мамандықтар бойынша жоғары білікті шетелдік мамандарды тарту көзі ретінде

Пайдалы дағдылардың иегерлері үшін виза

ғылым, білім беру, денсаулық сақтау, өнеркәсіп, IT, спорт және мәдениет

Сұранысқа ие мамандықтар бойынша **кем дегенде 100 жетекші ғалымды** тарту

Тапшы кәсіптер бойынша **кем дегенде 100 білікті шетелдік маманды** тарту

Саяси қызмет пен құқықтарды қоспағанда, еркін еңбек және кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыру құқығы бар **ҚАЗАҚ КАРТАСЫ** (АҚШ Грин картасының аналогы)

Білім,
технология
мен
дағдылардың
трансфері

Елдің солтүстік және орталық өңірлеріне реттелетін ішкі көші-қон

ҚОНЫС АУДАРУДЫ ҮНТАЛАНДЫРУДЫҢ АРНАЙЫ АЙМАҚТЫҚ БАҒДАРЛАМАЛАРЫ жұмыс күшінің тапшылығын бастан кешіп отырған экономиканың басым секторларын анықтау

Қоныс аударылған адамның жаңа орындағы тұрғын үй құнының (сатып алу, құрылыс, үлестік қатысу) құнының **50%-ға** дейінгі мөлшерінде материалдық көмек алу құқығы бар **МОБИЛЬДІЛІК СЕРТИФИКАТЫ**

АРНАУЛЫ ӘЛЕУМЕТТІК ҚЫЗМЕТТЕРДІ ЖАҢҒЫРТУ

705

МЫҢ
МҮГЕДЕКТІГІ БАР
АДАМ

45%

АУЫЛДА ӨМІР
СҮРЕДІ

Әлеуметтік қызмет көрсету жүйесіндегі жан басына шаққандағы қаржыландыруды енгізу

Үй интернаттарын трансформациялау

ірі үй интернаттарынан әлеуметтік қызмет көрсетудің шағын ұйымдарына көшу

Т 2,0 млрд

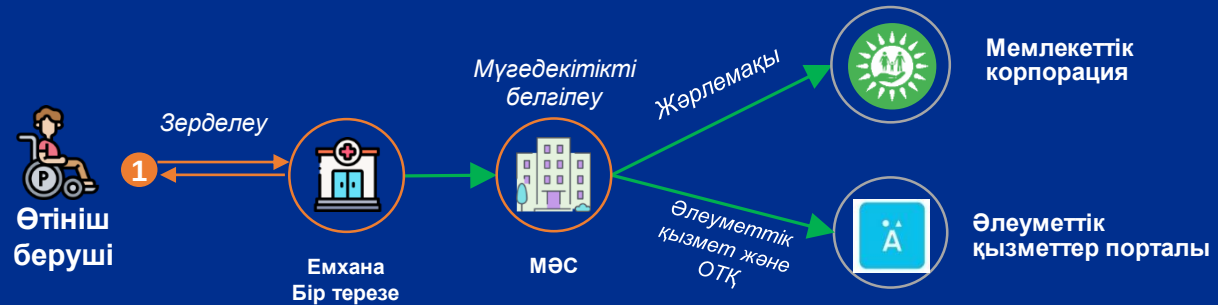

Мүгедектігі бар адамдардың отбасы мүшесі – жеке көмекшілер

Т 32,4 млрд

ОСЫ МАҚСАТТАРҒА **37,0 млрд** ТЕҢГЕ ЖҰМСАЛАДЫ

АРНАУЛЫ ӘЛЕУМЕТТІК ҚЫЗМЕТТЕРДІ МОДЕРНИЗАЦИЯЛАУ

Арнайы әлеуметтік қызметтер көрсету

Оңалтудың техникалық құралдары

Жеке көмекші қызметтерін көрсету

Санаторий-курорттық емдеу қызметін көрсету

Ымдау тілі маманының қызметі

ҚҰҚЫҚТЫҚ ҚОЛДАУДЫҢ ЖАҢА ТЕТІКТЕРІ

Халықтың әлеуметтік осал топтарының құқықтары жөніндегі ОМБУДСМЕН

- ✓ **МАҚСАТЫ** – мемлекеттік және қоғамдық институттармен өзара іс-қимылда құқықтар мен заңды мүдделердің кепілдігін, сондай-ақ бұзылған құқықтар мен бостандықтарды қалпына келтіруді қамтамасыз ету

ӘЛЕУМЕТТІК МЕМЛЕКЕТТІК ИНСПЕКТОРЛАР

- ✓ Дербес жауапкершілікті күшейте отырып, мемлекеттік бақылау лауазымды адамдарының **МӘРТЕБЕСІ**
- ✓ Инспекторлардың өкілеттіктерін **КЕҢЕЙТУ**
- ✓ **МАҚСАТЫ** – бақылауды қамтамасыз ету: мүгедек адамдардың құқықтарын қорғау, арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсетудің толықтығы мен сапасы және т. б.

ӘЛЕУМЕТТІК ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР

- ✓ Әлеуметтік қызметкерлер **ТІЗІЛІМІ**
- ✓ Әлеуметтік жұмысқа арналған **КӘСІБИ СТАНДАРТТАР**
- ✓ **СЕРТИФИКАТТАУ**
- ✓ Еңбекақы төлеудің **ЖАҢА ЖҮЙЕСІ**

ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖҮЙЕСІ 2.0

Базалық зейнетақының
мөлшерін біртіндеп
жеткізу

MIN 54% MAX 100%

70% 120%

+T 285,2 млрд

Ынтымақты
зейнетақыны есептеу
үшін max табыс

46 АЕК

55 АЕК

+T 136,0 млрд

Шартты-жинақтауыш
компонент енгізу

1,5% 2024 ж.

5% 2028 жылға

Әйелдер зейнетақы жасын
арттыруды тоқтата тұру

61 жас 2028ж.

325 мың табыссыз

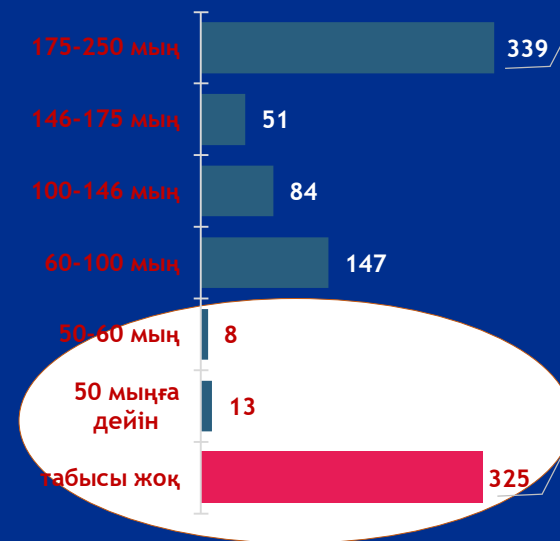
+T 846,0 млрд

Барлығы осы мақсатқа жұмсалады **1,3 трлн теңге**

ӘЙЕЛДЕРДІҢ 50 ЖАСТАН 60 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ ҚҰРЫЛЫМЫ

Қазақстанда **967 мың** әйел еңбекке қабілетті жаста, **34%-ы** жұмыс істемейді

50-60 жастағы әйелдерді 2021 ж. табыстары бойынша саралау (зейнеткерлер мен мүгедектігі бар адамдарды қоспағанда), мың адам

Жұмыс істейтін әйелдер

Бұл әйелдердің көпшілігі белгіленген жастан ерте зейнетке шықпайды, өйткені олардың жалақысы зейнетақыдан көп

Олар жұмысын жалғастыра береді, көбісі зейнетақы аннуитетін сатып ала алады.

Алайда, 50 жастан асқан әйелдердің едәуір бөлігі бұл құқықты жүзеге асыра алмайды, себебі олардың еңбек өтілі аз, БЖЗҚ-да шағын жинақтары және табысы төмен

Жұмыс істемейтін әйелдер

Негізінен 50-ден 60 жасқа дейінгі әйелдердің тұрақты жұмысы жоқ, оның 46 %-ы ауылдық жерде тұрады

Оларды нәтижелі жұмыспен қамтуға тарту үшін арнайы бағдарлама немесе «Күміс жас» бағдарламасын зейнеталды жастағы әйелдерді жұмыспен қамту бағдарламасына трансформациялау қажет

Қазақстанда 50-60 жастағы **325 мыңнан астам әйелдің табысы жоқ**

ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖҮЙЕСІ 2.0

	Жұмыс істейтін әйел	Жұмыс істемейтін әйел
Жиынтық зейнетақы	136,9 мың теңге	
Ынтымақты зейнетақы	70,2 мың теңге	
Базалық зейнетақы	37,4 мың теңге	24,7 мың теңге
Жинақтаушы зейнетақы	29,8 мың теңге	

Анықтама: мысал 1998 жылға дейін 16 жыл жұмыс өтілі бар әйелге арналған

«КҮМІС ЖАС» БАҒДАРЛАМАСЫН ТРАНСФОРМАЦИЯЛАУ

Қолданыстағы тетік

Ұсынылатын тетік

Қатысу ұзақтығы

24 айға дейін, азаматтың зейнетке шығуына дейін

50 жастан бастап

Қоса қаржыландыру

Мемлекет пен жұмыс беруші арасында 50%-ға дейін қатысушының жалақысын қоса қаржыландыру

Қатысушы жалақысын қоса қаржыландыру:
1 жыл - 70% мемлекет/30% жұмыс беруші;
2 жыл - 65% мемлекет/35% жұмыс беруші;
3 жыл - 60% мемлекет/40% жұмыс беруші.

Субсидия мөлшері

Міндетті әлеуметтік аударымдарды ескере отырып, төлемдер мөлшері **30 АЕК** аспайды (2022 жылы ол 95,4 мың теңге)

Міндетті әлеуметтік аударымдарды ескере отырып, төлемдер мөлшері 30 АЕК аспайды (2023 жылы ол 100,2 мың теңге)

Жұмыс орындары

Құрылмайтын орындар: ауыр жұмыстар, зиян (не) қауіпті еңбек жағдайлары бар, Ұлттық қызметтер сыныптауышына сай білікті емес жұмыскерлердің 9-тобына жататын мамандықтар/қызметтер.

Зейнеталды жасындағы әйелдерді зейнетақы жүйесіне қатысу кезеңін ұлғайту үшін әлеуметтік **жобаларға тарту:**

- жеке көмекші;
- күтім жөніндегі әлеуметтік қызметкер;
- әлеуметтік жұмыс жөніндегі консультант;
- жас қызметкерлер үшін тәлімгерлер

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЕҢБЕК ЖӘНЕ ХАЛЫҚТЫ ӘЛЕУМЕТТІК ҚОРҒАУ МИНИСТРЛІГІ**

**«Қазақстан Республикасының Әлеуметтік кодексі
жобасының негізгі бағыттары туралы»
ҮКІМЕТ САҒАТЫ**

Астана – 2022 жыл